

meg, akkor is az Isten dicsősége győzedelmeskedik. Isten dicsősége és Isten akarata pedig lehet-e más, minthogy az ember, nyomorúságának mélységében úgy ismerje meg Istent, mint a bajnak is Urát, és hívja őt segítségül, hogy elfordítsa tőle a bajt? Lehet-e más az Isten akarata és dicsősége, minthogy az emberek beismerjék, hogyan összpontosul minden baj abban az egyben, hogy a bajban sohasem hívták őt úgy segítségül, ahogyan kellett volna? Bárcsak rájönne az ember a hamis bálványok imádása közben, hogy egyedül Istent hívja és Istent félje! Így dolgozik Isten az eseményekben az események ellen, míg az ember szemeit föl nem nyitja és az ember meg nem tanulja, hogy az eseményeket a maguk félelmetességében lássa; míg ki nem kiáltja: Isten, légy kegyelmes nekem bűnösnek! Így dolgozik Isten, amíg meg nem látjuk, hogy a szükség és baj az ő ítélete fölöttünk, mert róla megfeledeztünk. Az emberek Istennel mindig csak játszanak, míg hatalmas kezével meg nem ragadja az életet és amíg ki nem jelenti magát, mint Úr, akié a föld s annak lakószói. Ha ennek a megismerésnek a villáma cikázik végig az emberi élet éjszakáján, ha bajukat megértik és keresik a segítséget, ha Isten ítéletében és kegyelmében ismét elismerik, hogy az Úr a föld: új napnak a fénye világít a földön. Elkezdődik az új idő, amire olyan epekedve várunk.

„Az Úr a föld s annak teljessége, a föld kerekessége s annak lakószói!“ Ez az igaz beszéd! E beszéd azonban miért nem világít nekünk? Miért nem halljuk és miért nem mondjuk? Miért nem megyünk fel — mint a zsoltár folytatja — „az Úr hegyére“ és a bajok között miért nem állunk „az ő szent helyén?“ Miért nem talál e beszéd igazságra és miért nem élünk e beszédből: „Az Úr a föld.“? Ha ez így van, miért élünk tovább is úgy, mintha nem így volna? Jól tudjuk, hogy a világ milyen nagyon várja, hogy ebből élhessen. Mi magunk is a „világ“ vagyunk. Életünkben az üdvösség és igazság nem kerülnek napfényre s éljük napjainkat anélkül, hogy bárcsak egyszer csillámlanának föl azok. Szegény a szavunk, vak a lelkünk! A mai idő nagy szükségében és sötétségében semmi mondanivalónk sincs. Szidjuk az újságokat, hogy napi híreikben csak üres szalmát csépelnek, de mi magunk sem tudunk jobbat. Keresztyén szavaink, prédikációink, kegyes magyarázataink is olyan tehetetlenek, bizonytalanok, világosságban és lélekben olyan szegények. Kegyesen hangzanak, de utánuk is ugyanaz

a tanácstalanság és reménytelenség, a könyvekben és emberekben ugyanaz a dacos, vagy elcsüggedt lélek szólal meg. Az a szomorú dolog, hogy Isten ígését, mi magunk is csak úgy mondjuk és úgy hallgatjuk, mint pusztán csak emberi beszédet, s nincs meg az ereje és jelentősége. A bajnak bizonyára ez a legmélyebb oka. Ha Isten ígését, mely hirdeti, hogy Isten az Úr, elfogadnánk, itt volna a segítség. Ezt azonban nem tehetjük. Van egy zár, és valami különös, egészen más kézre volna szükség, hogy ezt a zárt felnyithassa. „Ártatlan kéz“ kell ehhez, mondja alapigénk. Sötétség fog körül és megfoszt a kilátástól. Halljuk az isteni ígélet legvilágosabb szavát és semmit sem mond nekünk, semmit sem értünk meg belőle. Más szívre van szükség ehhez, mint amilyen a mienk, hogy az Isten világosságába nézhessünk. „A tiszta szívű“ megy fel az Úr hegyére, — mondja az íge. A kísértés hatalma vesz körül, mely amikor hinni szeretnénk és hinnünk kellene, odasúgja: majd ha Isten szól... és ezzel gyökerén metszi át hitünket. Olyan ember kell, — „aki nem adja lelkét hiábavalóságra“ — mondja tovább a biblia, — hogy széttörjék a kísértés átka.

Alapigénk elsőnek „az ártatlan kezű“ említi. Ártatlan kezek nyitják föl a zárt, hogy Isten megszabadító és feloldó ígéséhez bemehessünk. Hogy megértsük miről van itt szó, gondoljunk arra, hogy mi kivétel nélkül mintha fogságban volnánk, melyet hiú, dőre, kemény, hazug és tisztátalan lényünkkel, gondolkozásunkkal és tetteinkkel magunk építettünk és építünk állandóan. Isten amikor kezét ránk teszi, amikor ígését szólja, el akar tekinteni, el akar választani ettől és meg akar bocsátani. „Az Úr a föld s annak teljessége“, ezzel azt akarja mondani: mindez érvénytelen előttem; te nem ilyen vagy! Isten úgy tekint rád és fogságodra, mint amelyek nincsenek előtte, mintha nem is volnának; fogságod nélkül néz téged. Szabad vagy előtte. Szabad általa. De magunkra nézve ezt el kell fogadnunk. Meg kell tanulnunk, hogy magunkat és életünket az Isten ítéletének és kegyelmének fényében nézzük. Bucsut kell mondanunk magunknak és szégyenkeznünk rabságunk miatt. Hinnünk kell, hogy nem a rabság a mi tulajdonképpeni lényünk. Nem szabad elzárkoznunk és megkeményednünk, mert nem a bűn választ el Istentől, hanem az, hogy nem akarjuk bűneinket megbocsátatni. Meg kell tanulnunk, hogy amikor Isten hozzánk lép és kézen akar fogni, igazán odaadjuk ke-